

KULTURA POKOJU

Kultura sieci

Anna KURKIEWICZ
Anna KOŁODZIEJ
(redakcja naukowa)

Poznań 2019

Recenzje

prof. zw. dr hab. Marceli KOSMAN
prof. dr hab. Halina TUMOLSKA

Projekt okładki i strony tytułowej

Justyna Dębowska

Skład komputerowy

Jan Żyłowski

Za jakość języka i wartość merytoryczną odpowiedzialność ponosi autor artykułu.

Copyright©2019by

 wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa
All rights reserved

ISBN: 978-83-65096-93-7

 wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa
ul. Orzeszkowej 1, 60-778 Poznań
tel. 61 851-05-18
e-mail: kierownik.wydawnictwa@wsb.net.pl
www.wsb.net.pl

Druk i oprawa
"ESUS" Agencja Reklamowo-Wydawnicza
ul. Południowa 54, 62-064 Plewiska
tel./fax. 61 835-35-36
www.esus.pl

Wydanie pierwsze
Druk ukończono w czerwcu 2019 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
CZĘŚĆ I: BEZPIECZEŃSTWO I JEGO ZAGROŻENIA	11
Kategorie pojęciowe systemu bezpieczeństwa (Łukasz KOMINEK)	13
Zagrożenia dla bezpieczeństwa imprez masowych w Polsce (Aleksandra OLENDER)	23
CZĘŚĆ II: CYBERBEZPIECZEŃSTWO I BEZPIECZEŃSTWO INFORMACJI ...	43
Cyberprzestępczość – nowa generacja przestępczości tradycyjnej (rzeczywistość i zagrożenia) (Jerzy GAŚSIOROWSKI)	45
Współczesne oblicza cyberpolityki (Sabina OLSZYK)	69
Prawne podstawy ochrony danych osobowych (Aleksandra OLENDER)	79
System bezpieczeństwa informacji - ocena zmian w zakresie ochrony danych osobowych (Łukasz KOMINEK)	99
CZĘŚĆ III: EDUKACYJNE I ETYCZNE WYZWANIA KULTURY POKOJU	117
Media w budowaniu „obrazu siebie” młodzieży z niepełnosprawnością i jej relacji z otoczeniem (Eliżbieta M.MINCZAKIEWICZ)	119
Online youth radicalization as a consequence of lack of education (Marlena ZADOROŻNA)	133
Ogólna charakterystyka Internetu i postulat opracowania etyki Internetu (Wiesław BOŻEJEWICZ)	143
Noty o Autorach	153

CONTENTS

Introduction.....	7
CHAPTER I: SECURITY AND ITS THREATS	11
Concept categories of the security system (Łukasz KOMINEK)	13
Threats to security events mass in Poland (Aleksandra OLENDER)	23
CHAPTER II: CYBER SECURITY AND INFORMATION SECURITY	43
Cybercrime - a new generation of traditional crime (reality and threats) (Jerzy GAŚSIOROWSKI)	45
Contemporary faces of cyber policy (Sabina OLSZYK)	69
Legal grounds for the protection of personal data (Aleksandra OLENDER)	79
Information security system - assessment of changes in the protection of personal data (Łukasz KOMINEK)	99
CHAPTER III: EDUCATIONAL AND ETHICAL CHALLENGES OF PEACE CULTURE	117
Media in building a "self-image" of young people with disabilities and their relationship with the environment (Eliżbieta M. MINCZAKIEWICZ)	119
Online youth radicalization as a consequence of lack of education (Marlena ZADOROŻNA)	133
General characteristics of the Internet and the postulate of developing an ethics in the Internet (Wiesław BOŻEJEWICZ)	143
Notes about the Authors	153

WSTĘP

Kształtowanie kultury pokoju, jako wyzwanie współczesności, stanowi jeden z istotnych obszarów namysłu nad bezpieczeństwem, jego podstawami, warunkami utrzymania oraz możliwymi zagrożeniami. Odwołując się do ujęcia bezpieczeństwa w jego najszerszej perspektywie, powiedzieć można, że dotyczy ono całokształtu życia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem kultury jako jego budulca, a zarazem znaczącej składowej. Kultura wtedy, pojmowana jako duchowo-materialne dziedzictwo ludzkości stanowi swoistą, organiczną tkankę, w której zachodzą procesy rozpoznawania, ujawniania i nieustannego tworzenia względnych warunków bezpieczeństwa, bezpiecznej egzystencji zarówno jednostek, grup społecznych jak i całych społeczeństw. Odwołując się do złożoności i dynamiki kreowanej przez człowieka na przestrzeni dziejów rzeczywistości, podkreślić należy, iż istotnym jej przejawem i osiągnięciem jest wypracowanie rozumienia i traktowania pokoju jako szczególnej wartości, celu dążeń pojedynczych ludzi i całych wspólnot ludzkich.

Pokój – z perspektywy budowy i utrzymania bezpieczeństwa – okazuje się zatem kategorią nośną kultury jako ludzkiego dziedzictwa. Pokój pojmowany jako cel ludzkich dążeń jest zarazem podstawą i gwarantem utrzymania wolnej od zagrożeń *in actu* egzystencji. Podkreślić należy, iż namysł nad ideą pokoju obejmuje zakres badań z obszaru *irenologii* i *polemologii*, gdzie pierwszy termin – gr. *εἰρήνη* - *pokój* – odnosi się bezpośrednio do namysłu nad podstawami, znaczeniem, kształtowaniem i utrzymaniem pokoju, drugi natomiast, poprzez grecki źródłosłów – *πόλεμος* - wojna – odsyła nas do badań nad przyczynami i źródłami konfliktów i wojen – jako przeciwwagi, a jednocześnie warunku zrozumienia istoty pierwszego.

Na wagę i znaczenie pokoju wskazywał Immanuel Kant, formułując znamieną *ideę wiecznego pokoju* – celu ludzkich dążeń i działań, którego podstawami uczynił: „zasadę wolności wszystkich członków społeczeństwa”, „zasadę zależności wszystkich obywateli od jednego prawodawstwa”, „ideę powszechnej równości”¹. Zaskakująco aktualne w tym kontekście zdają się być słowa niemieckiego filozofa: „Teraz, gdy wreszcie wzięło górę poczucie wspólnoty ludów i doszło do tego, że naruszenie prawa w *jednym miejscu* na ziemi jest przez *wszystkich* odczuwalnie dostrzegane, idea obywatelstwa świata przestała być fantastycznym i przesadnym rodzajem prawa, natomiast jest niezbędnym uzupełnieniem niepisanego kodeksu zarówno prawa państwowego, jak i prawa narodów do publicznych praw człowieka w ogóle, tym samym więc do wiecznego pokoju, do którego, można sobie tego jedynie życzyć, nieustannie będzie się przybliżać.”²

Prezentowana monografia stanowi tedy przyczynek do dyskusji wokół znaczenia i wagi kultury pokoju jako jednego z istotnych ogniw, czy też warunków kształtowania i utrzymania bezpieczeństwa w wymiarze jednostkowym i społecznym we współczesnym świecie. Podkreślić należy przy tym złożoność i wielorakość tak pojętych podstaw bezpieczeństwa. Niniejsza praca koncentruje się wokół kilku wyróżnionych obszarów życia i aktywności człowieka, mających

¹Patrz: Immanuel Kant, „Wieczny pokój”, przeł. J. Mondschein, Toruń 1992, s. 10

²Immanuel Kant, „O wiecznym pokoju. Zarys filozoficzny”, przeł. F. Przybylak, Wrocław 1995. s. 52.

niewątpliwie wpływ na kształtowanie kultury pokoju. Wyróżnione obszary obejmują: rozumienie bezpieczeństwa oraz jego zagrożeń, cyberbezpieczeństwo i bezpieczeństwo informacji, a także edukacyjne i etyczne wyzwania kultury pokoju.

Pierwszy z przywołanych rozdziałów zawiera dwa opracowania, opracowanie Łukasza Kominka *Pojęciowe systemu bezpieczeństwa*, którego autor, wychodząc od rozumienia bezpieczeństwa jako pewności, wskazuje na źródłową problematyczność ujmowania samego bezpieczeństwa, ze względu na jego szeroki znaczeniowy zakres. Owa szczególna polisemantyczność przekłada się na brak jednoznacznych definicyjnych rozstrzygnięć, a tym samym współwystępowania wielości ujęć, a wraz z nimi wielość wyróżnianych wymiarów bezpieczeństwa. Ujawnia się w ten sposób swoista dynamika pojmowania bezpieczeństwa i jego systemów, co czyni autor przedmiotem badawczego namysłu. Drugim z zawartych w omawianym rozdziale opracowań prac stanowi opracowanie Aleksandry Olender *Zagrożenia dla bezpieczeństwa imprez masowych w Polsce*. Autorka poddaje analizie możliwe zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego w odniesieniu do imprez masowych jako szczególnego, swoistego obszaru ujawniania i przejawiania się kultury masowej.

Rozdział drugi koncentrujący się wokół problemów bezpieczeństwa w sieci oraz bezpieczeństwa informacji zawiera opracowanie Jerzego Gąsiorowskiego *Cyberprzestępczość – nowa generacja przestępczości tradycyjnej (rzeczywistość i zagrożenia)* – poruszające ważki problem, jakim są zagrożenia wynikające z globalnego charakteru cyberprzestrzeni, zarówno w odniesieniu do funkcjonowania systemów informatycznych, jak i przestępczości jako takiej.

Sabina Olszyk w następnym, ujętym w rozdziale tekście, *Współczesne oblicza cyberpolityki*, przywołuje obszar ICT - technologii informacyjno-komunikacyjnych, ukazując jego praktyczne wykorzystanie w przestrzeni politycznej, co przekłada się na dążenie do przekształceń w obrębie modelu demokracji bezpośredniej. Polityka zaangażowana, zanurzona w cyberzeczywistość, wykorzystująca jej sprawczości i opinio-twórczy potencjał przedstawiona zostaje tutaj jako „polityka nowej generacji”, z jej zarówno jasnymi jak i ciemnymi stronami. Kolejny artykuł, autorstwa Aleksandry Olender, wprowadza nas w problematykę ochrony danych osobowych i ich prawnych podstaw. Autorka porusza w nim problematykę unormowań prawnych z zakresu ochrony danych wrażliwych, płaszczyzną eksploracji badawczych czyniąc historyczny kontekst kształtowania się i ewolucji określonych, istotnych z perspektywy przedmiotu badań, pojęć i regulacji prawnych. Na uwagę zasługuje przywołane aksjologiczne tło rozważań, odwołanie do niezbywalnych praw człowieka, w tym godności ludzkiej, stanowiącej jednocześnie ich źródło. Podobną tematykę porusza Łukasz Kominek w pracy *System bezpieczeństwa informacji - ocena zmian w zakresie ochrony danych osobowych*, zawierającej analizę zmian w systemie bezpieczeństwa danych osobowych w kontekście najnowszych regulacji i unormowań prawnych.

Ostatni rozdział: Edukacyjne i etyczne wyzwania kultury pokoju obejmuje trzy opracowania.

Na uwagę zasługuje artykuł Pana Wiesława Bożejewicza, który podjął się charakterystyki Internetu oraz uzasadnia postulat opracowania etyki Internetu. Internet przybierając globalny charakter wywiera silny wpływ na ludzi. W opinii naukowców stał się szczególnym narzędziem globalizacji, która prowadzi do zmian

na polu kultury, ekonomii i życia społeczno-politycznego. Niezaprzeczalny jest znaczący postęp w życiu zawodowym, naukowym badawczym powstały dzięki użytkowaniu Internetu. Zmienił się także, w sposób zasadniczy, obszar rozrywki człowieka. Bezpośredni kontakt został zastąpiony *przebywaniem* w świecie wirtualnym. Zmieniły się relacje interpersonalne człowieka i jego stosunek do rzeczy. *Ta zmiana pociągnęła za sobą określone negatywne skutki. Możliwość zaspokojenia swoich wszelakich potrzeb, poczucie niemal nieograniczonej w niczym władzy i mocy, wysoki próg osobistej ekscytacji, możliwość zachowania anonimowości, wzmagająca się gama ciekawości i podboju wirtualnego świata, to wszystko razem wzięte potęguje siłę przyciągania, przez to użytkownik lepiej się czuje w tym świecie, aniżeli w życiu realnym.*

Autor zauważa, że charakterystyka Internetu, którą przedstawił może budzić u odbiorcy niepokój, skądinąd uzasadniony. Zwraca uwagę na brak upowszechnienia wśród odbiorców i użytkowników Internetu odpowiednich kryteriów etyczno-moralnych, a ich akceptacja wciąż napotyka na trudności. Dyskusja toczy się wokół kwestii moralno-etycznych, *w gruncie rzeczy dotyczy ułożenia sprawy niezmiernie istotnej dla ludzkiego życia, a mianowicie relacji człowiek-rzecz.*

W jaki sposób media wpływają na budowanie „obrazu siebie” młodzieży z niepełnosprawnością i jej relacji z otoczeniem przedstawia Pani Elżbieta M. Minczakiewicz. Mówi o życiu współczesnego człowieka w świecie mediów, zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami, dla których Internet, komputer, telefon komórkowy stanowią znaczące ułatwienie funkcjonowania. Jednakże zalew różnego rodzaju informacjami wymaga odpowiedniego przygotowania do korzystania z mediów, przede wszystkim umiejętności selektywnego i świadomego wyboru. *Rozwój społeczeństwa informacyjnego wymusza konieczność zmian w dotychczasowym procesie edukacji dzieci i młodzieży, zarówno w zakresie możliwości korzystania z nowych technologii informacyjnych, jak i przygotowania współczesnego społeczeństwa do opanowania coraz to nowszych technologii informacyjnych i swobodnego poruszania się w świecie mediów.* Opracowanie jest próbą odpowiedzi na pytanie czy, w jakim stopniu media wpływają budowanie „obrazu siebie” młodzieży z diagnozą sprzężonej niepełnosprawności i jej relacji z otoczeniem. Aby wprowadzić czytelnika w tematykę zagadnienia, autorka omawia istotę i przyczyny niepełnosprawności. Mówi o nadużywaniu współcześnie terminu *niepełnosprawność*. Zauważa, że niejednokrotnie człowiek dotknięty niepełnosprawnością całe życie jest zależny od drugiego człowieka. W jaki sposób kształtuje się poczucie własnej wartości, samooceny. Ustalenie wielkości wpływu edukacji medialnej na postawę wobec siebie młodzieży z niepełnosprawnościami było celem badań przedstawionych w artykule. Czytelnikom pozostawiamy zaspokojenie ciekawości akcentując jedynie, że sama autorka zaskoczona została podczas badań.

Każdy z pozostałych artykułów wart jest uwagi i analizy. Funkcjonowanie w świecie mediów dla współczesnego człowieka stanowi nie lada wyzwanie. Redakcja życzy czytelnikom wykorzystania przedstawionych analiz dla lepszego własnego, medialnego funkcjonowania, mając również nadzieję, że niniejsza publikacja stanowić będzie przyczynek do dalszych analiz i dyskusji w obszarze szeroko pojętej kultury pokoju.

Życzymy przyjemnej lektury
Anna KURKIEWICZ
Anna KOŁODZIEJ

CZĘŚĆ I

**BEZPIECZEŃSTWO I JEGO
ZAGROŻENIA**

Łukasz KOMINEK

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie

KATEGORIE POJĘCIOWE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA

Wstęp

Bezpieczeństwo jest jednym z najważniejszych, egzystencjonalnych potrzeb każdego człowieka. W dzisiejszych czasach, kiedy świat tak bardzo gna do przodu, a wielokulturowość, rozmach i mnogość nowych technologii sprawiają, że społeczeństwa wzajemnie się przenikają elementem podstawowym jest zapewnienie jednostce pewnego rodzaju stabilności, pewności, iż może być tylko lepiej.

Celem podjęcia jakiegokolwiek analizy w zakresie bezpieczeństwa państwa, samorządów terytorialnych, czy też innych podobnych temu aspektów, niezbędnym jest dokonanie próby polemiki terminologicznej związanej czy to z kwestiami definicyjnymi w aspekcie bezpieczeństwa, nauk polemologicznych, jak również nauk bellologicznych. Częstym również problemem jest definiowanie systemu bezpieczeństwa państwa oraz jego podsystemów. Przedmiotem badań uczyniono zatem konceptualizację pojęć. Celem niniejszego opracowania jest próba uporządkowania pewnych dylematów terminologicznych, zapewnienie ich spójności oraz próba odpowiedzi na podstawowe pytanie badawcze pracy, a mianowicie: jak definiować bezpieczeństwo, jak w mnogości licznych terminów, odnaleźć właściwy dla chęci nazwania w sposób zrozumiały system bezpieczeństwa, jak również jakie są elementy tego systemu.

Bezpieczeństwo jako stan poczucia pewności

Obecnie, w szeroko rozumianym rozumieniu społecznym, bezpieczeństwo jest postrzegane negatywnie, jako stan braku zagrożeń. W ujęciu definicyjnym natomiast pojęcie to formułowane jest w sposób pozytywny, jak stan antagonistyczny w stosunku do zagrożeń. Ukazuje to duże różnice w postrzeganiu tego pojęcia przez różnych naukowców. Tak też jest w istocie. Odczuwalny jest brak jednej, uniwersalnej definicji, która mogłaby pogodzić badaczy w tym zakresie. Nie ulega też wątpliwości, że w literaturze przedmiotu można znaleźć wiele definicji różnych autorów postrzegających ten aspekt zarówno w ujęciu optymistycznym, jak i w tym pesymistycznym. Obie grupy specjalistów w tej dziedzinie mają swoje racje.

Z całą jednak pewnością możemy zgodzić się, że bezpieczeństwo jest swoistą potrzebą każdego podmiotu, ma ono charakter egzystencjonalny dla wszystkich społeczeństw i gatunków. Jest ono bowiem wartością niezbędną do właściwego funkcjonowania struktur społecznych, jak i do zapewniania potrzeb danej jednostki¹. Ryszard Zięba, w jednej ze swoich prac, identyfikuje bezpieczeństwo z pewnością istnienia i funkcjonowania danego podmiotu. Uważa on jednocześnie,

---

¹R. Zięba, *Teoria ogólna bezpieczeństwa państwa w stosunkach międzynarodowych* [w:] *Stosunki międzynarodowe w XXI wieku. Księga jubileuszowa z okazji 30-lecia Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2006, s. 936-939.

że pojęcie to ma naturę procesu społecznego poprzez konieczność kreatywnego działania podmiotu na rzecz uzyskania poczucia takiego stanu².

Niekiedy można spotkać w literaturze naukowej traktującej o problematyce pojmowania bezpieczeństwa określenie, iż pojęcie to ma charakter polisemantyczny, zatem wieloznaczny. Pozwala to na swoiste wyodrębnienie pewnych wartości definiujących bezpieczeństwo³.

Zasadność tej tezy w swoich badaniach podkreślił Jerzy Stańczyk, powołując się na kilka argumentów:

- pojęcie bezpieczeństwa ma charakter niejednoznaczny, zależy w dużym stopniu od czynników historycznych, politycznych, czy też społecznych,
- bezpieczeństwo jest widoczne w praktycznie wszystkich aspektach życia społecznego, podnoszone jest do rangi kluczowej w ramach różnych społeczności międzynarodowych,
- można zauważyć pewnego rodzaju ewolucje tego zjawiska pod wpływem różnych postaci, czy też trendów rozwojowych,
- należy zauważyć interdyscyplinarność tej kategorii pojęciowej, ponieważ na dorobek terminologiczny tego pojęcia składają się zbiory badań naukowców reprezentujących różne dyscypliny naukowe⁴.

Anthony Giddens definiując bezpieczeństwo opiera się na podejściu ontologicznym. Uważa on bowiem, że bezpieczeństwo jest swoistym poczuciem trwania⁵. Popiera ta powyższe rozważania na temat dużej niejednoznaczności pojęcia bezpieczeństwa oraz istnienie wielu podejść zależnych od dyscypliny nauki, z której dana teoria się wywodzi.

Mnogość definicji pozwala na wyodrębnienie różnego rodzaju ujęć, czy też wymiarów. W analizach bezpieczeństwa wyodrębnia się zazwyczaj trzy podstawowe formy tych ujęć:

- podmiotowe, dotyczące przede wszystkim pewności istnienia danych jednostek, czy też grup,
- przedmiotowe, gdy skupiamy się przede wszystkim na sposobach kształtowania poczucia bezpieczeństwa,
- procesualne, czyli podejście funkcjonalne, określające ewaluacje procesów bezpieczeństwa.

Ujęcie podmiotowe zawiera w sobie dwie podstawowe kategorie bezpieczeństwa: bezpieczeństwo narodowe (zawierające w sobie między innymi bezpieczeństwo wewnętrzne niezwykle istotne z punktu widzenia rozważań niniejszego opracowania i odnoszące się do konkretnych państw czy też społeczeństw) oraz bezpieczeństwo międzynarodowe zazwyczaj definiujące określoną zbiorowość, grupę państw lub grup społecznych.

²R. Zięba, *Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 16.

³J. Świniarski, *Filozoficzne podstawy edukacji dla bezpieczeństwa*, Departament Społeczno-Wychowawczy MON, Agencja Wydawnicza „Egros”, Warszawa 1999, s. 13.

⁴J. Stańczyk, *Formułowanie kategorii pojęciowej bezpieczeństwa*, Wydawnictwo FNCE, Poznań 2017, s. 85-86.

⁵A. Giddens, *Nowoczesność i tożsamość*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2007, s.50.

Czasem zdarza się również, iż niektórzy politycy definiują pod pojęciem bezpieczeństwa międzynarodowego zewnętrzne aspekty bezpieczeństwa pojedynczych państw. Nie jest to jednak działanie uznane przez badaczy, którzy definiują to raczej jako prowadzenie danej polityki zagranicznej zależnej od interesów danej jednostki, danego podmiotu⁶.

Według kryterium przedmiotowego natomiast wyodrębnia się różne rodzaje bezpieczeństwa. Należy jednak zwrócić uwagę, że lista ta przez badaczy nie jest zamknięta. Przechodzi ona dość częste przeobrażenia, jednakże głównie w zakresie dodatniej, co znaczy, że z biegiem lat, w wyniku metamorfoz społecznych, politycznych, czy kulturowych lista ta rośnie. W ujęciu tym klasyfikujemy następujące rodzaje *sine cura*:

- bezpieczeństwo polityczne, skupiające przede wszystkim kwestia z zakresu działań politycznych,
- bezpieczeństwo militarne, obejmujące przede wszystkim aspekty wojska i obronności,
- bezpieczeństwo ekonomiczne, dzielone na wiele różnych dodatkowych segmentów, skupiające się na kwestiach finansowych, surowcowych, czy energetycznych,
- bezpieczeństwo kulturowe, w którym zawierają się głównie aspekty dotyczące zmian religijnych i kulturowych w strukturach społecznych,
- bezpieczeństwo ekologiczne, dotyczące kwestii ochrony środowiska.

Obierając jednak kryterium bardziej przestrzenne, bezpieczeństwo w wymiarze przedmiotowym dzielimy dodatkowo na bezpieczeństwo lokalne, regionalne, czy też globalne⁷.

W wymiarze funkcjonalnym zaś można, a nawet należy zwrócić uwagę, że bezpieczeństwo to proces, który charakteryzuje duża dynamika. Zmienność bezpieczeństwa w danym czasie oraz w odniesieniu do danej jednostki jest czynnikiem ewolucji danego państwa. Dążenie do umacnianie własnego bezpieczeństwa narodowego jest głównym celem polityki wewnętrznej i zewnętrznej danego państwa. Co ciekawe, w literaturze przedmiotu można spotkać się z terminem dylematu bezpieczeństwa. Pojęcie to jest określeniem opisującym sytuację, w której w celu zwiększenia własnego bezpieczeństwa państwa dany podmiot osłabia inny kraj. Problem ten rozwiązywany być powinien poprzez zwiększanie bezpieczeństwa międzynarodowego w znaczeniu ogólnym. Zaletom takiego działania jest dążenie do umacniania własnego bezpieczeństwa państwa, nie realizując tego kosztem innego państwa. Podmioty w tej kombinacji traktowani są jako partnerzy, nie przeciwnicy⁸.

Pojmowanie systemu bezpieczeństwa wewnętrznego

System bezpieczeństwa wewnętrznego w ostatnim czasie przechodzi w naszym kraju liczne przeobrażenia. Są one zdecydowanie wieloaspektowe i w licznych przypadkach między sobą przenikające. W ostatnim dwudziestolecu

⁶E.A. Kołodziej, *Security and International Relations*, Cambridge University Press, Cambridge 2005.

⁷J. Gryz, *Elementy teorii bezpieczeństwa państwa* [w:] *Podstawy bezpieczeństwa współczesnego państwa: implikacje*, Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2016, s. 22-23.

⁸P. Sienkiewicz, *Natura bezpieczeństwa w perspektywie systemowej* [w:] *Natura bezpieczeństwa w perspektywie personalnej i strukturalnej*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2013, s. 42.